

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ IIА

Програма „Учене през целия живот” Ръководство 2011 г.

Част II а: Секторни програми и дейности

ИНДЕКС НА ПРОГРАМИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ

СЕКТОРНИ ПРОГРАМИ	3
<i>Какви са целите?</i>	3
КОМЕНСКИ	4
<i>Какви са целите?</i>	4
<i>Кой може да участва?</i>	4
<i>Какви са дейностите ?</i>	6
<i>Кои са дейностите по КОМЕНСКИ?</i>	6
ЕРАЗЪМ	7
<i>Какви са целите?</i>	7
<i>Кой може да участва?</i>	7
<i>Какви са дейностите ?</i>	8
<i>Кои са дейностите по ЕРАЗЪМ?</i>	9
ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ	11
<i>Какви са целите?</i>	11
<i>Кой може да участва?</i>	11
<i>Какви са дейностите ?</i>	12
<i>Кои са дейностите ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ?</i>	12
ГРЮНДВИГ	14
<i>Какви са целите?</i>	14
<i>Кой може да участва?</i>	14
<i>Какви са дейностите ?</i>	15
<i>Кои са дейностите ГРЮНДВИГ?</i>	15
ХОРИЗОНТАЛНА ПРОГРАМА	17
<i>Какви са целите?</i>	17
СЪТРУДНИЧЕСТВО И ИНОВАЦИИ НА ПОЛИТИЧЕСКО НИВО В УЧЕНЕТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 1)	19
<i>Какви са дейностите ?</i>	19
<i>Кои са дейностите в сътрудничеството и иновациите на политическо ниво в ученето през целия живот?</i>	20
ЕЗИЦИ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 2)	21
<i>Какви са дейностите ?</i>	21
<i>Кои са дейностите по Чуждоезиково обучение?</i>	21
СЪЗДАВАНЕ НА ИНОВАТИВНИ ИКТ-БАЗИРАНИ ПРОДУКТИ, УСЛУГИ, ПЕДАГОГИЧЕСКИ МЕТОДИ И ПРАКТИКИ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 3)	22
<i>Какви са дейностите ?</i>	22
<i>Кои са дейностите по ИКТ?</i>	22
РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ПРИЛАГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОБМЕН НА ДОБРИ ПРАКТИКИ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 4)	23
<i>Какви са целите?</i>	23
<i>Какви са дейностите ?</i>	23
<i>Как се съвместяват дейностите по КД4 с разпространението и прилагането на резултатите в други области на ученето през целия живот?</i>	23
<i>Кои са дейностите по разпространение и прилагане?</i>	24
ПРОГРАМА ЖАН МОНЕ	25
<i>Какви са целите?</i>	25
<i>Кой може да участва?</i>	25
<i>Какви са дейностите ?</i>	25
<i>Кои са дейностите Жан Моне?</i>	26

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

СЕКТОРНИ ПРОГРАМИ

Какви са целите?

- (а) програма **Коменски** е насочена към нуждите на преподаването и обучението на всички в средното образование от предучилищна възраст до задържане на средното образование, както и на институциите и организациите, предоставящи такова образование;
- (б) програма **Еразъм** е насочена към нуждите на преподаването и обучението на всички в сектора на висшето образование и професионалното обучение на ниво висше образование, независимо от продължителността на техния курс или квалификация, включително докторски изследвания, както и на институциите и организациите, предоставящи такова образование и обучение;
- (в) програма **Леонардо да Винчи** е насочена към нуждите на преподаването и обучението на всички в областта на професионалното образование и обучение, с изключение на ниво висше образование, както и на институциите и организациите, предоставящи такова образование и обучение;
- (г) програма **Грюндвиг** е насочена към нуждите на преподаването и обучението на всички непрофесионални форми на обучение на възрастни, независимо дали е формално, неформално или извънформално, както и на институции и организации, предоставящи такива възможности за обучение.

За подготовка на дейностите по четирите секторни програми могат да се използват **Подготвителни визити**.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

КОМЕНСКИ

Какви са целите?

Специфични цели

- Развиване сред младите хора и служители в образованието на знания и разбиране за разнообразието на европейските култури и езици и тяхната стойност
- Подпомагане придобиването на основни жизнени умения и компетенции, от страна на младите хора, необходими им за тяхното личностно развитие, за бъдещата им работа и активното им европейско гражданство

Оперативни цели

- Подобряване на качеството и увеличаване обема на мобилността, включваща учители и служители в образованието в различните държави-членки
- Подобряване на качеството и увеличаване обема на партньорствата между училищата в различните държави-членки, така че да включват най-малко 3 милиона ученици в съвместни образователни дейности по време на периода на програмата
- Насърчаване изучаването на съвременни чужди езици
- Поощряване развитието на иновативни ИКТ-базирани продукти, услуги, педагогически методи и практики в ученето през целия живот
- Подобряване на качеството и европейското измерение на обучението на учителите
- Подпомагане на подобряването на педагогически подходи и управлението на училището

Кой може да участва?

На практика всеки, който участва в училищното образование:

- Учениците в училищното образование до края на средното образование
- Училища, както е определено от държавите-членки, от предучилищна възраст до края на средното образование
- Учители и други категории служители в училищата
- Асоциации, нестопански организации, неправителствени организации и представители на лицата, които участват в училищното образование
- Лица и органи, отговорни за организиране и провеждане на обучение на местно, регионално и национално ниво

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Изследователски центрове и органи, ангажирани с проблемите на ученето през целия живот
- Висши училища
- Органи, които осигуряват ориентиране, консултиране и информационни услуги.

Специфични правила за легитимност:

Училищата, участващи в програма Коменски, трябва да се намират в страна, участваща в програма „Учене през целия живот” и да са посочени от съответните национални органи в списъка на легитимните училища на http://ec.europa.eu/education/programmes/llp/comenius/school_en.html).

Моля, обърнете внимание на специфичните случаи по-долу:

- 1) Училища под контрола на националните органи на друга държава (напр. френски лицей, немско училище, британски училища "Forces")
Националните органи, отговорни за надзора на административния, финансов и учебен режим на училището, решават кои организации имат право да участват. Този принцип предполага следните оперативни условия:
 - Участието на "национални училища", разположени в друга държава, ще бъде подкрепено от програма Коменски с бюджет на страната, осъществяваща надзор (= "страна на произход").
 - Тези „национални училища” могат да участват във всеки вид дейност по програма Коменски като към тях се прилагат същите правила, както като към всяко друго легитимно училище от страната, осигуряваща надзор.
- 2) Специализирани училища
Решението за участие в програма Коменски на други национални училища, като например малцинствени училища, частни училища за чужденци и др., е от компетентността на националните органи на страната, в която се намира институцията.
- 3) Европейски училища
Европейските училища са официални учебни заведения, контролирани съвместно от правителствата на държавите-членки на Европейския съюз. Европейските училища са легитимни институции за участие в програма Коменски. Те кандидатстват пред НА на страната, в която се намират, и ще бъдат подложени на същата процедура за селекция като местните училища. В случая на Белгия, трите НА ще се споразумеят за подходящ режим. Европейските училища подлежат на същите правила като всички други легитимни училища по програма Коменски в страната, в която се намират. Въпреки това, участието на европейските училища - като координатор или като партньор - ще се ограничи до едно европейско училище във всяко партньорство. Екип от европейски училища има право да участва в обучение на работното място по програма Коменски, при същите условия, както и служителите от всички други легитимни училища.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

Какви са дейностите?

Следните дейности се подкрепят от програмата Коменски:

- **Мобилност на физически лица в друга европейска държава**, която може да включва:
 - обмен на ученици и служители в рамките на проект или партньорство
 - индивидуална ученическа мобилност в контекста на текущи и минали училищни партньорства
 - участие в дейности за обучение на учители и други служители в образованието
 - подготвителни визити за училищни партньорства, мрежи и многостранни проекти
 - асистентски стаж за бъдещи учители.
- **Училищни партньорства** между училища от различни европейски държави, с оглед разработването на съвместни проекти за обучение на ученици и техните учители.
- **Регионални партньорства Коменски** между местните и регионални власти с роля в училищното образование. Тяхната цел е да обогатят възможностите за учене на младите хора в училищна възраст чрез подкрепа на сътрудничеството между властите в училищното образование, училищата и другите образователни институции в различни европейски региони.
- Инициативата **eTwinning** се възползва от възможностите, предлагани от Интернет и електронните медии за насърчаване на сътрудничество в европейското училище, обучение и педагогика, базирана на проекти.
- **Многостранните проекти** имат за цел разработване, насърчаване и разпространяване на нови програми и курсове за обучение на учители или материали и нови учебни методологии, както и осигуряване на рамка за организирането на дейности за мобилност на учители.
- **Многостранните мрежи** имат за цел насърчаване на европейското сътрудничество и иновации в конкретни тематични области от особена важност за училищното образование в европейски контекст.
- **Съпътстващите мерки** имат за цел подкрепа на различни дейности, които ще допринесат за постигането на целите на програмата Коменски.

Кои са дейностите по КОМЕНСКИ?

- Подготвителни визити КОМЕНСКИ
- Асистентски стаж КОМЕНСКИ
- Прием на асистент КОМЕНСКИ
- Индивидуална ученическа мобилност КОМЕНСКИ
- Обучение на място на учители и други служители в образованието (IST)
- Многостранни училищни партньорства КОМЕНСКИ
- Двустранни училищни партньорства КОМЕНСКИ
- Регионални партньорства КОМЕНСКИ
- Многостранни проекти КОМЕНСКИ
- Многостранни мрежи КОМЕНСКИ
- Съпътстващи мерки КОМЕНСКИ
- eTwinning

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

ЕРАЗЪМ

Основана през 1987 г., програмата Еразъм е флагманът на ЕС за образование и обучение, програмата за мобилност и сътрудничество в областта на висшето образование в Европа. Нейните различни дейности обслужват не само студенти, желаещи да учат или работят в чужбина, но и преподаватели и други служители от бизнеса, които възнамеряват да преподават в чужбина, както и служители във висшето образование, търсещи обучение в чужбина. Освен това, програмата подкрепя висшите училища за съвместна работа чрез интензивни програми, академични и структурни мрежи и многостранни проекти, както и за да заздравяване на връзките със света на бизнеса.

Какви са целите?

Специфични цели

- Да подпомогне постигането на общо европейско пространство за висше образование
- Да засили приноса на висшето образование и висше професионално обучение в процеса на иновации.

Оперативни цели

- Да подобри качеството и да повиши обема на мобилността на студентите и университетските преподаватели в Европа, като допринесе за постигането на 3 милиона индивидуални студентски мобилности по програма Еразъм и предшестващите я програми до 2012г.
- Да повиши качеството и да стимулира многостранното сътрудничество между висшите образователни институции в Европа
- Да подобри прозрачността и съпоставимостта на квалификациите, придобити в рамките на висшето образование и професионално обучение в Европа
- Да повиши качеството и да насърчи сътрудничеството между висшето образование и бизнеса
- Да благоприятства разработването на иновативни практики във висшето образование и техния трансфер, включително от една европейска държава в друга
- Да съдейства за разработването на иновативни ИКТ-базирани продукти, услуги, методи на преподаване и практики за учене през целия живот.

Кой може да участва?

- Студенти и преподаватели в системата на висшето образование и обучение
- Висши училища, както е посочено от страните-членки на ЕС и другите страни-участнички в програмата „Учение през целия живот”

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Преподаватели, обучители и други служители на висшите училища
- Персонал от предприятията, занимаващ се с преподавателска дейност
- Асоциации в сферата на висшето образование и техни представители, включително студентски, университетски и преподавателски асоциации
- Търговски предприятия, социални партньори и други трудови организации.
- Публични и частни организации, включително нестопански и неправителствени организации, ангажирани с организирането и предлагането на образователни и обучителни услуги на местно, регионално и национално ниво
- Изследователски центрове и организации, занимаващи се с проблеми на Ученето през целия живот
- Организации, осигуряващи насоки, консултантска дейност и информационни услуги.

Специфични правила за легитимност:

- За да са легитимни за съответната програма, висшите училища трябва да притежават Университетска харта Еразъм (EUC). Въпреки това, програма Еразъм е отворена за широк спектър от участници (търговски предприятия, социални партньори, изследователски центрове и др.), както са определени в член 20 от Решение на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Учене през целия живот”. Не е необходимо тези участници да кандидатстват за Университетска харта "Еразъм", за да организират студентски практики или да участват в многостранни проекти, мрежи и съпътстващи мерки
- Що се отнася до студентските практики Еразъм, висшите учебни заведения трябва да притежават Разширена университетска харта Еразъм (за подробности вж. конкретна информация относно Университетска харта Еразъм), а консорциумите за практики трябва да притежават Сертификат за Еразъм консорциум за студентски практики
- По време на своето обучение, едно физическо лице може да получи максимум две финансираня по Еразъм: едно за обучение и едно за практика
- За мобилност, поне една от страните - изпращащата или приемащата трябва да бъде държава-членка на ЕС
- Поне една от организациите, участващи в консорциум, трябва да е от държава-членка на ЕС.

Какви са дейностите ?

- Мобилност на физически лица¹, която може да включва:
 - Мобилност на студенти с цел обучение във висше училище в друга страна-участничка²

¹ Финансиране може да бъде отпуснато на изпращащото или приемащото висше училище или предприятие за дейност с цел да се гарантира качеството на всички етапи на договореностите за мобилност, включително и подготвителни и опреснителни езикови курсове.

² 1) На студентите във висшите училища, които се включват най-рано през втората година и реализират период на обучение в друга държава-членка в рамките на мобилност по една от дейностите на програма Еразъм, независимо дали са получили финансова подкрепа в рамките на програмата. Тези срокове трябва да бъдат изцяло признати съгласно междуинституционално споразумение между изпращащата и

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Мобилност на студенти с цел практика в търговски предприятия, центрове за обучение, изследователски центрове или други организации в друга страна-участничка
- Мобилност на преподавателския състав на висшите училища или поканени служители от търговските предприятия, с цел преподаване във висши училища в друга страна-участничка
- Мобилност на преподавателски и непроподавателски състав с цел обучение в друга страна-участничка
- Интензивни езикови курсове Еразъм, организирани за входящи Еразъм студенти в страните-участнички, с по-малко говорим и изучаван език
- Интензивни програми Еразъм, организирани на многостранна основа.
- Многостранни проекти насочени към иновациите, експериментирането и обмена на добри практики в областите, посочени в специфичните и оперативни цели. Проектите трябва да са насочени към разработване и прилагане на програми за обучение; разработване на стратегии за модернизиране на конкретен аспект на висшето образование, насърчаване на сътрудничеството между висшите училища и търговските предприятия или разрешаване на ключови въпроси за виртуалните университети
- Мрежи (Академични мрежи Еразъм), съставени от висши училища и други организации, които представляват дисциплинарна или междудисциплинарна област с цел разработване на нови концепции и компетенции за обучение Инициативи, които, макар и да не отговарят на условията за други дейности на програма Еразъм, очевидно ще допринесат за постигане на целите на програмата ("Съпътстващи мерки")
- Подготвителни визити, които спомагат за установяването на контакти с бъдещи партньори с оглед на влизането в по-тясно сътрудничество.

Кои са дейностите по ЕРАЗЪМ?

Предварителни условия

- Университетска харта "Еразъм"
- Сертификат за Еразъм консорциум за студентски практики.

Дейности

- Подготвителни визити ЕРАЗЪМ
- Организация на мобилността ЕРАЗЪМ
- Студентска мобилност с цел обучение ЕРАЗЪМ
- Студентска мобилност с цел практика ЕРАЗЪМ
- Мобилност за преподавателски състав ЕРАЗЪМ – Преподаване от преподавателски състав във ВУ или поканени служители от търговските предприятия
- Мобилност за служители ЕРАЗЪМ – Обучение на служители на ВУ във ВУ или търговски предприятия
- Интензивни езикови курсове ЕРАЗЪМ

приемащата институция; 2) на студенти, включени по съвместни програми за магистри и осъществяващи мобилност; 3) на студентите във висшите училища, които участват в стажове.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Интензивни програми ЕРАЗЪМ
- Академични мрежи ЕРАЗЪМ
- Многостранни проекти ЕРАЗЪМ
- Съпътстващи мерки ЕРАЗЪМ

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ

Какви са целите?

Специфични цели

- Да подкрепя участниците в обучителни дейности за усвояване и използване на практика на знания, умения и квалификации в посока личностно развитие
- Да насърчава повишаване на качеството и иновативността в системите, институциите и практиките за професионално образование и обучение
- Да повишава привлекателността на професионалното образование и обучение и мобилността сред работодатели и работещи и да насърчава мобилността на учителите на работници.

Оперативни цели

- Да подобри качеството и да повиши обема на мобилността в цяла Европа на лица от началното и продължаващото професионално обучение, с което работните места в предприятията да нараснат с поне 80 000 на година до края на програма "Учене през целия живот";
- Да увеличи качеството и обема на сътрудничество между институциите и организациите, предоставящи възможности за обучение, предприятията, социалните партньори и съответните органи в цяла Европа
- Да подпомага развитието на иновативни практики в сферата на професионалното образование и обучение без теиз на ниво висше образование, както и пренасянето им от едни страни- участнички към други
- Да подобри прозрачността и признаването на квалификациите и компетенциите, включително и на тези, придобити чрез неформално и извън-формално обучение;
- Да насърчава изучаването на чужди езици;
- Да подпомага развитието на иновативни пособия, базирани на информационните и комуникационни технологии, услуги, методологии и практики за учене през целия живот.

Кой може да участва?

- Лица от всички нива на професионалното образование и обучение без тези на ниво висше образование
- Лица на пазара на труда
- Институции и организации, предоставящи възможности за обучение в сферите, приоритетни за програма Леонардо да Винчи
- Учители, обучители и други служители от тези организации
- Асоциации на обучаеми, родители и учители в сферата на професионалното обучение
- Предприятия, социални партньори и други представители на бизнеса, включително търговски и промишлени палати, занаятчийски организации

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 Г. ЧАСТ II

- Институции предоставящи професионално консултиране, ориентиране и информационни услуги относно ученето през целия живот
- Институции, отговорни за изготвянето на политики за професионално обучение в контекста на ученето през целия живот на местно, регионално и национално ниво
- Изследователски центрове, работещи по проблемите на ученето през целия живот
- Висши училища
- Нестопански организации, доброволчески институции, НПО.

Какви са дейностите ?

Следните дейности се подкрепят от програма Леонардо да Винчи:

- Мобилност на физически лица³, която може да включва:
 - Транснационални практики в търговки предприятия или в обучаващи институции
 - Практики и обмени, насочени към по-нататъшно професионално развитие на обучители и съветници, на лицата отговарящи за организации за обучение, както и за планиране на обучението и кариерното ориентиране в предприятията
- Партньорства насочени към теми от взаимен интерес за участващите организации
- Многостранни проекти, по-специално тези, насочени към подобряване на системите за обучение с акцент върху трансфера на иновации, свързани с езиковата, културната и законовата адаптация на националните нужди от иновативни продукти и процеси, разработени в различни контексти
- Многостранни проекти, насочени към подобряване на системите за обучение с акцент върху развитието на иновациите и добрите практики
- Тематични мрежи от експерти и организации, които работят по специфични въпроси, свързани с професионалното образование и обучение
- Учебни и подготвителни визити по дейности, свързани с мобилност, партньорство, проект или мрежа
- Други инициативи, насочени към насърчаване на целите на програма Леонардо да Винчи ("Съпътстващи мерки")

Кои са дейностите ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ?

Предварителни условия

- Сертификат за мобилност Леонардо да Винчи

Дейности

- Подготвителни визити ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ
- Първоначално професионално обучение ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ (IVT)

³ В организирането и подпомагането на организацията на такава мобилност, необходимите подготвителни мерки, включително езикова подготовка, трябва да бъдат положени грижи за предоставяне на адекватен контрол и подкрепа за лицата, осъществяващи мобилност.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Хора на пазара на труда ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ (PLM)
- Преофесионалисти в професионалното образование и обучение (VETPRO)
- Партньорства ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ
- Трансфер на иновации ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ
- Развитие на иновации ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ
- Мрежи ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ
- Съпътстващи мерки ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

ГРЮНДВИГ

Какви са целите?

Специфични цели

- Да отговори на предизвикателствата, които застаряването на населението в Европа поставя пред образованието
- Да предостави на възрастните обучаващи се възможности за повишаване на техните знания и компетенции.

Оперативни цели

- Да подобри качеството и достъпа до мобилност на обучаващи се и на лица, заети в сферата на образованието за възрастни, като достигне до 7 000 броя мобилности за цяла Европа до 2013 г.
- Да насърчи сътрудничеството на европейско ниво в областта на образованието за възрастни и по-специално между организации, предлагачи образование за възрастни
- Да подпомогне хора от уязвими социални групи, поставени в маргинализиран социален контекст, по-конкретно възрастни хора и лица, напуснали сферата на образованието без придобити основни квалификации, като им предостави алтернативни възможности за достъп до образование за възрастни
- Да улесни създаването на иновативни практики в образованието на възрастни и техния пренос, включително от една страна участничка към друга
- Да насърчи разработването на иновативни услуги, педагогически методи и практики за учене през целия живот с съдържание, базирани на информационните и комуникационни технологии
- Да подобри педагогическите подходи и управлението на организации за образование на възрастни.

Кой може да участва?

- Възрастни обучаващи се
- Институции и организации, които предоставят образователни възможности за възрастни, независимо дали са формални, неформални и извънформални
- Преподаватели и други служители в тези организации и институции
- Институции и организации, които предоставят начално или продължаващо обучение на лица, заети в сферата на образование за възрастни
- Сдружения и техните представители, работещи в сферата на образованието за възрастни, включително сдружения на обучаващи се и учителски сдружения
- Организации, които предоставят информация, ориентиране и консултиране по всякакви въпроси, свързани с образованието на възрастни

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Лица и организации, които се занимават с политиката по въпроси, свързани с образованието на възрастни, на местно, регионално и национално ниво
- Изследователски центрове и организации
- Търговски предприятия
- Сдружения с нестопанска цел, доброволчески организации и неправителствени организации (НПО)
- Висши училища, предлагащи образование за възрастни.

Какви са дейностите ?

Следните дейности се подкрепят от програма Грюндвиг:

- Мобилност за физически лица⁴, която се състои в обучение на работното място, посещения, асистентски стаж и обмен на служители в образованието за възрастни, както и различни възможности за образование на възрастни, включително посещение на семинари Грюндвиг и участието в Партньорства за познание и Проекти за възрастни доброволци по Грюндвиг по Инициатива за Доброволчество за Възрастни в Европа ("GIVE")
- Партньорства с акцент върху теми от взаимен интерес за участващите организации ("Партньорства за познание")
- Многостранни проекти, насочени към подобряване на системите за образование за възрастни чрез разработване и трансфер на иновации и добри практики
- Тематични мрежи от експерти и организации ("Мрежи Грюндвиг "), които работят по-специално относно:
 - Развитие на образованието за възрастни в дисциплината, предметната област или управленския аспект, за който се отнасят
 - Установяване, подобряване и разпространение на съответните добри практики и иновации
 - Предоставяне на информация за подкрепа на проекти и партньорства, създадени от други, и улесняване на взаимодействието между тези проекти и партньорства
 - Насърчаване на разработването на анализ на нуждите и осигуряване на качество в образованието за възрастни
- Подготвителни визити: финансиране на мобилност, която дава възможност на представител от всяка институция да участва в контактен семинар или среща с бъдещи партньори
- Други инициативи, насочени към насърчаване на целите на програма Грюндвиг ("Съпътстващи мерки").

Кои са дейностите ГРЮНДВИГ?

- Подготвителни визити ГРЮНДВИГ
- Посещения и обмен на служители в образованието за възрастни ГРЮНДВИГ
- Асистентски стажове ГРЮНДВИГ
- Обучение на място за служители в образованието за възрастни ГРЮНДВИГ

⁴ В организирането и подпомагането на организацията на такава мобилност, необходимите подготвителни мерки, включително езикова подготовка, трябва да бъдат положени грижи за предоставяне на адекватен контрол и подкрепа за лицата, осъществяващи мобилност..

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Семинари ГРЮНДВИГ
- Партньорства за познание ГРЮНДВИГ
- Проекти за възрастни доброволци ГРЮНДВИГ
- Многостранни проекти ГРЮНДВИГ
- Многостранни мрежи ГРЮНДВИГ
- Съпътстващи мерки ГРЮНДВИГ

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

ХОРИЗОНТАЛНА ПРОГРАМА

Какви са целите?

Специфични цели

- Да насърчи европейското сътрудничество в области, обхващащи две или повече секторни програми
- Да насърчи качеството и прозрачността на системите за образование и обучение в държавите-членки

Оперативни цели

- Да подкрепи развитието на политиката и сътрудничеството в ученето през целия живот на европейско ниво, особено в контекста на новата стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението (ЕСЕТ 2020)⁵, както и на Болонския и Копенхагенския процес и техните приемници
- Да гарантира адекватно осигуряване на сравними данни, статистика и анализи, подкрепящи развитието на политики за учене през целия живот, както и да наблюдава на напредъка в процеса на постигане на целите и задачите в ученето през целия живот, както и да идентифицира областите, нуждаещи се от по-специално внимание
- Да насърчи изучаването на чужди езици в подкрепа на езиковото разнообразие на държавите-членки
- Да подкрепи развитието на иновативни ИКТ-базирани продукти, услуги, педагогически методи и практики за учене през целия живот
- Да гарантира, че резултатите от програма "Учене през целия живот" са признати по подходящ начин, демонстрирани и приложени в по-широк мащаб

Моля, обърнете внимание че:

Един от критериите за легитимност на Хоризонталната програма е, че всяко едно предложение трябва да обхваща два или повече образователни сектора.

Ако предложението обхваща само един сектор, то трябва да бъде представено пред съответната секторна програма. Ако, например, предложението има за цел разработването на материали за изучаване на чужди езици, които се използват от ученици в училищното образование (целева група), тогава то трябва да бъде представено в програма Коменски.

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Актуализирана стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението. COM(2008) 865 окончателен: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0865:FIN:BG:PDF>

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

**ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II**

Ако предложението обхваща два или повече образователни сектора, то е легитимно за подаване в една от ключовите дейности в рамките на Хоризонталната програма. В случай, че предложението обхваща повече от един един образователен сектор и неговите целеви групи също принадлежат на повече от един образователен сектор, предложението трябва да бъдат подадено по една от Ключовите дейности на Хоризонталната програма. Единствено проекти, насочени към повече от един образователен сектор са легитимни за Хоризонталната програма.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

СЪТРУДНИЧЕСТВО И ИНОВАЦИИ НА ПОЛИТИЧЕСКО НИВО В УЧЕНОТО ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 1)

Какви са дейностите ?

Следните дейности се подкрепят от ключовите дейности на сътрудничеството и иновациите на политическо ниво в ученето през целия живот:

- Индивидуална мобилност, включително учебни визити за експерти и длъжностни лица, определени от националните, регионалните и местните власти, директорите на образователни и обучителни институции и ориентиране и предоставяне на опит при услуги по акредитация, както и за социални партньори
- Многостранни проекти, насочени към подготовка и тестване на предложения за разработване на политики на ниво ЕС и иновации в ученето през целия живот
- Многостранно сътрудничество чрез мрежи от експерти и/или институции, които работят заедно по въпросите на политиките. Тези мрежи могат да включват:
 - Тематични мрежи, които работят по въпроси, свързани със съдържанието на ученето през целия живот или методологиите и политиките за учене през целия живот. Тези мрежи могат да извършват наблюдение, обмен, проучване и анализ на добрите практики и иновациите и да правят предложения за по-доброто и по-широкото използване на подобни практики в държавите-членки
 - Форуми по стратегически въпроси, свързани с ученето през целия живот
- Наблюдение и анализ на политиките и системите в областта на ученето през целия живот, които могат да включват:
 - Проучвания и сравнителни изследвания
 - Разработване на показатели и статистически проучвания, включително подкрепа за работата, извършена в областта на ученето през целия живот в сътрудничество с Евростат
 - Подкрепа за функциониране на мрежата "Евридика" и финансиране на европейската единица "Евридика", създадена от Комисията
- Дейности в подкрепа на прозрачността и признаването на професионалните квалификации и умения, включително тези, придобити чрез неформално и извънформално обучение, информация и насоки за мобилността за учебни цели, както и сътрудничество при осигуряване на качество, които могат да включват:
 - Мрежи от организации, които улесняват мобилността и признаването, като Euroguidance и Националните информационни центрове за академично признаване (NARIC)
 - Подкрепа за транснационални интернет-базирани услуги, като например Ploteus

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

- Дейности в рамките на инициативата Europass в съответствие с Решение 2241/2004 на Европейския парламент и на Съвета за приемане на единна рамка за прозрачност на професионалните квалификации и умения
- Други инициативи ("Съпътстващи мерки"), включително партньорски учебни дейности, насочени към насърчаване на целите от основните дейности

Някои от Ключовите дейности на "Сътрудничество и иновации на политическо ниво в ученето през целия живот" са насочени към определени органи, институции или организации и не са обхванати от общата покана за предложения. Те са предмет на отделни покани за предложения или други договорености, адресирани до съответната целева група.

Кои са дейностите в сътрудничеството и иновациите на политическо ниво в ученето през целия живот?

- КД1 Учебни посещения за специалисти и лица, отговорни за вземането на решения в образованието и професионалното обучение
- КД1 Проучвания и сравнителни изследвания
- Мрежи

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г.г. ЧАСТ II

Езици (Ключова дейност 2)

Какви са дейностите ?

Следните дейности, насочени към нуждите на преподаването и ученето, отнасящи се до областта на повече от една секторна програма, могат да бъдат подпомагани в рамките на ключовата дейност за езиково обучение:

- Многостранни проекти, насочени, наред с останалото, към:
 - Популяризиране на езиковата информираност и достъп до ресурси за езиково обучение
 - Разработване на нови материали за езиково обучение, включително и онлайн курсове, както и инструменти за езиково тестване
- Мрежи в областта на езиковото обучение и езиковото многообразие
- Други инициативи в съответствие с целите на ключовата дейност, включително конференции и събития за разпространение и прилагане, които обединяват проекти, специфични общности и свързани заинтересовани страни ("Съпътстващи мерки")

Кои са дейностите по Чуждоезиково обучение?

- КД2 Нови материали / онлайн курсове / повишаване на осведомеността
- КД2 Многостранни мрежи
- КД2 Съпътстващи мерки

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

СЪЗДАВАНЕ НА ИНОВАТИВНИ ИКТ-БАЗИРАНИ ПРОДУКТИ, УСЛУГИ, ПЕДАГОГИЧЕСКИ МЕТОДИ И ПРАКТИКИ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 3)

Какви са дейностите ?

Следните дейности, насочени към нуждите на преподаването и ученето, отнасящи се до областта на повече от една секторна програма, могат да бъдат подпомогани в рамките на ключова дейност "ИКТ":

- Многостранни проекти, насочени към насърчаване на ученето с помощта на ИКТ, заложи в дългосрочните образователни стратегии, както и разработване и разпространение на иновативни методи, продукти, услуги и среди
- Мрежи, насочени към споделяне и обмен на знания, опит и добри практики

Кои са дейностите по ИКТ?

- КДЗ Многостранни проекти
- КДЗ Многостранни мрежи

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ПРИЛАГАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОБМЕН НА ДОБРИ ПРАКТИКИ (КЛЮЧОВА ДЕЙНОСТ 4)

Какви са целите?

Основната цел на дейностите по Ключова дейност 4 **"Разпространение и прилагане на резултатите"** е да спомага за създаването на рамка за ефективно прилагане на резултатите от програмата "Учене през целия живот" и предишните свързани програми на секторно, регионално, национално и европейско ниво.

Какви са дейностите ?

Следните дейности, предназначени за създаване на рамка за ефективно прилагане на резултатите от програмата "Учене през целия живот" и предишните свързани програми на секторно, регионално, национално и европейско ниво са предложени в рамките на ключовата дейност за разпространение и прилагане на резултатите:

- Еднострани и национални проекти
- Многострани проекти, насочени, наред с останалото, към:
 - разработване на подходяща рамка (анализ, механизми, методики и практически инструменти) за улесняване на прилагането на резултатите на проекта и програмата
 - междупрограмни действия, насърчаващи прилагането на резултатите на европейско ниво (по сектор, тема, група потребители ...) и
 - насърчаването на "използване" дейности от регионално / европейски / секторни мрежи, с цел насърчаване на виртуален кръг между политиките за развитие и практическия опит
- Създаване на справочни материали, които могат да включват събиране на съответните статистически данни и проучвания в областта на разпространение и прилагане на резултатите и обмен на добри практики.

Как се съвместяват дейностите по КД4 с разпространението и прилагането на резултатите в други области на ученето през целия живот?

Дейностите, финансирани по тази Ключова дейност са предназначени да допълвят и подпомагат разпространението и прилагането на конкретни резултатите от проект в рамките на четирите интегрирани секторни програми и други хоризонтални Ключови дейности, както и дейностите, финансирани по Съпътстващите мерки в рамките на четирите секторни програми и Ключова дейност 2 Езици. Проектите, финансирани по тази ключова дейност следва да се фокусират върху създаване на системи и механизми за подкрепа на разпространението и прилагането на резултатите, както и насърчаване прилагането на дейности свързани с Хоризонталната програма и приложението на ниво ЕС.

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

Кои са дейностите по разпространение и прилагане?

- КД4 Многостранни проекти

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

ПРОГРАМА „УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ”
РЪКОВОДСТВО 2011 г. ЧАСТ II

ПРОГРАМА ЖАН МОНЕ

Какви са целите?

Специфични цели

- Да стимулира обучението, научните изследвания и отразявания в областта на изучаването на европейската интеграция
- Да подкрепи съществуването на съответния спектър от институции и сдружения насочени към въпросите, свързани с европейската интеграция и на образованието и обучението в европейска перспектива

Оперативни цели

- Да стимулира постиженията в обучението, научните изследвания и отразявания в изучаването на европейската интеграция във висшите училища в рамките на и извън ЕС
- Да подобри познанията и осведомеността сред учени и специалисти и сред европейските граждани като цяло по въпросите, свързани с европейската интеграция
- Да подкрепи ключовите европейски институции, занимаващи се с въпросите, свързани с европейската интеграция
- Да подкрепи съществуването на висококачествени европейски асоциации и институции, работещи в областта на образованието и обучението

Кой може да участва?

- Висши училища в рамките на и извън ЕС, които са признати в своите страни
- Сдружения на преподаватели и изследователи, ангажирани с изследване на европейския интеграционен процес в рамките на и извън ЕС
- Европейски асоциации, действащи на европейско равнище в областта на образованието и обучението

Какви са дейностите ?

Следните дейности се подкрепят от програмата "Жан Моне":

Ключова дейност 1: Подкрепа за обучението, научните изследвания и отразявания за европейската интеграция на равнище висши училища в целия свят (Дейност Жан Моне):

- Едностранични проекти, които могат да включват:
 - Професори Жан Може, центрове за усъвършенстване и учебни модули
 - Сдруженията на професори, други преподаватели във висшето образование, както и на изследователи, специализирани в европейската интеграция

- Подкрепа за изследователите, задълбочаващи изследванията си в приемащ университет в друга страна
- Информационни и изследователски дейности, свързани с ЕС, с цел насърчаване на дискусии, отразяване и познание за процеса на европейска интеграция
- Многостранни проекти и мрежи, които могат да включват подкрепа за установяване на многостранни изследователски групи в областта на европейската интеграция.

Ключова дейност 2: Оперативни грантове за подкрепа на определени оперативни и административни разходи на следните институции, преследващи цел от европейски интерес:

- Колеж на Европа (Клоновете в Брюж и Натолин)
- Европейски университетски институт (Флоренция)
- Европейски институт за публична администрация (Маастрихт)
- Академия по Европейско право (Трир)
- Европейска агенция за развитие на образованието за специални нужди (Одензе)
- Международен център за европейско обучение - CIFE (Ница)

Ключова дейност 3: Оперативни грантове за подкрепа на определени оперативни и административни разходи на европейските асоциации, работещи в областта на образованието и обучението. Тези бенефициенти са избрани в резултат на отделна покана за предложения.

Кои са дейностите Жан Моне?

- Професори ЖАН МОНЕ
- Преподаватели ЖАН МОНЕ
- Центрове ЖАН МОНЕ
- Обучителни модули ЖАН МОНЕ
- Информационни и изследователски дейности ЖАН МОНЕ
- Сдруженията на професори и изследователи, специализирани в европейската интеграция ЖАН МОНЕ
- Многостранни групи от изследователи ЖАН МОНЕ
- Европейски асоциации, действащи на европейско ниво в областта на образованието и обучението ЖАН МОНЕ